

آئین نامه کارهای سخت و زیان آور و زیرزمینی

ماده 1: کارهای سخت و زیان آور کارهایی است که در آنها عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی و بیولوژیکی محیط کار غیر استاندارد بوده که در اثر اشتغال کارگر تنشی به مراتب بالاتر از ظرفیت‌های طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد می‌گردد که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن می‌باشد.

تبصره - کارهایی که در آن عوامل و شرایط محیط کار به دلیل نقص یا عدم استفاده از امکانات فنی و مهندسی و موازین پیشگیری غیر استاندارد باشد چنانچه با رفع نقص و یا به کارگیری امکانات فوق بتوان این عوامل را به حد استاندارد و مجاز رسانید جزء کارهای سخت و زیان آور محسوب نمی‌گردد.

تشخیص این امر به عهده کمیته ماده 18 این آیین‌نامه خواهد بود. بر این اساس کارهای سخت و زیان آور به شرح مواد آتی خواهد بود.

ماده 2: کار در معادن اعم از تحت الارضی یا سطح الارضی که ایجاب می‌نماید کارگران در تونل‌ها و راهروهای سر پوشیده به استخراج بپردازند.

تبصره - کار استخراج شامل جدا کردن یا منفجر ساختن مواد از سطح کار، حمل مواد عملیات مربوط به انفجار، اداره تأسیسات آب و برق در داخل معدن و به طور کلی هر گونه مباشرت و نظارتی که ایجاب نماید کارگر در تونل‌ها، راهروها یا میله‌های معدن انجام وظیفه نماید، می‌باشد.

ماده 3: حفر قنوات و چاه‌ها و فاضلاب‌ها و تونل‌های زیر زمینی و کار در مخازن سر بسته.

ماده 4: تخلیه و حمل مواد مذاب از کوره‌های مشغول به کار و کار مستمر در مجاورت کوره‌های ذوب به نحوی که کارگر در معرض مستقیم حرارت یا بخارات زیان آور متصاعد از کوره باشد.

ماده 5: کارگرانی که مستقیماً و مستمراً در امر تولید در کارگاه‌های دباغی، سالامبورسازی و روده پاک‌کنی اشتغال دارند و کار مستمر در گندابروها- جمع آوری، حمل و دفن زباله شهری.

ماده 6: کار کارگرانی که مستمراً به امر جمع آوری و انتقال و انبار کردن کود (نظافت مستمر طویله، اصطبل، سالن‌های پرورش طیور) در واحدهای دامداری و طیور اشتغال دارند.

ماده 7: کار مستمر و مداوم در فضای باز و در ارتفاع بیش از پنج متر از سطح زمین بر روی دکلها، اتاقک‌های متحرک، داربست‌ها و اسکلت‌ها.

ماده 8: کار مداوم بر روی خطوط و پست‌های انتقال برق با فشار شصت و سه کیلوولت و بالاتر.

ماده 9: مشاغل شن پاشي، پخت آسفالت دستي، قيرپاشي و مالچ پاشي.

ماده 10: عمليات جوشكاري در داخل مخازن.

ماده 11: كارهايي كه استمرار آنها موجبات ابتلا به بيماريها حاصل از اشعه را فراهم مي‌آورد، نظير كار با مواد راديواكتيو و قرار گرفتن در معرض پرتوهاي يونساز به تشخيص مراجع ذيصلاح و به استناد قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب جلسه مورخ بيستم فروردين ماه 1368 مجلس شوراي اسلامي.

ماده 12: كار در محلهاي با فشار محيط بيش از حد مجاز از قبيل غواصي.

ماده 13: كار مستمر در محيطهايي كه با وجود رعايت مقررات حفاظتي و ايمني موجبات بيماريهاي گوشي و يا كري كارگر را فراهم سازد.

ماده 14: كار در امور سمپاشي باغات و اشجار و مزارع و ضدعفوني اماكن و طويله‌ها و آشيانه‌هاي مرغداري در زمان سمپاشي.

ماده 15: كار كارگراني كه مستقيماً در امر توليد و تركيب سموم و حشره كش ها اشتغال دارند در زمان انجام كار.

ماده 16: كار با وسايل داراي ارتعاش درحدي كه براي سلامتي كارگر زيان آور باشد.

ماده 17: مركز تحقيقات و تعليمات حفاظت و بهداشت كار، حد مجاز و استاندارد هريك از مواد شيميايي و عوامل بيولوژيكي و فيزيكي كه در اين آيين‌نامه نامبرده شده است پس از تشكيل كميته‌هاي تخصصي تعيين و جهت تصويب به شوراي عالي حفاظت فني پيشنهاد مي‌نمايد.

تركيب كميته‌هاي تخصصي را شوراي عالي حفاظت فني تعيين خواهد نمود.

ماده 18: به منظور حسن اجراي مقررات اين آيين‌نامه كميته‌اي متشكل از اعضا زير:

(1) مدير كل كار و امور اجتماعي استان كه رياست كميته را عهده دار خواهد بود؛

(2) بازرس كار استان به انتخاب مدير كل كار و امور اجتماعي؛

(3) يك نفر نماينده سازمان تأمين اجتماعي استان؛

(4) يك نفر پزشك يا كارشناس بهداشت حرفه‌اي با معرفي سازمان منطقه‌اي بهداشت، درمان و آموزش پزشكي استان؛

(5) يك نفر نماينده كارفرما به انتخاب و معرفي كانون اتحاديه‌هاي صنفی استان؛

(6) يك نفر نماينده كارگر به انتخاب و معرفي كانون هماهنگي شوراهای اسلامی کار استان یا كانون انجمن‌های کارگران استان و یا مجمع نمايندگان کارگران استان؛

(7) يك نفر نماينده اداره كل صنايع استان؛

(8) يك نفر نماينده اداره كل صنايع سنگين استان؛

(9) يك نفر نماينده اداره كل معادن و فلزات استان؛

(10) يك نفر نماينده اداره كل كشاورزي استان؛

(11) يك نفر نماينده صنعت نفت استان

(12) يك نفر نماينده سازمان حفاظت محيط زيست استان؛

(13) يك نفر نماينده سازمان جهاد سازندگي استان؛

(14) يك نفر از اساتيد دانشگاه با معرفي دانشگاه استان.

در هر استان و در محل اداره كل كار و امور اجتماعي و با وظائف زیر تشکیل می گردد:

الف - تطبيق مشاغل سخت و زیان آور با مواد این آیین‌نامه و اعلام آن به مراجع ذی‌ربط.

ب - بررسی مشاغلي که در این آیین‌نامه به عنوان کارهای سخت و زیان آور ذکر نگردیده است و از طرف کارگران یا کارفرمایان و یا سایر مراجع سخت و زیان آوری آن تقاضا شده و اعلام نتیجه به شورایی عالی حفاظت فنی.

ج - بررسی مواردی که شغل یا مشاغل با اتخاذ تدابیر لازم حالت سختی و زیان آوری آنها از بین رفته و در عداد مشاغل عادی در آمده‌اند و اعلام آن به مراجع ذی ربط به منظور حذف مزایای که به عنوان مزایای کار سخت و زیان آور پرداخت می‌گردیده است.

تبصره 1 - جلسات کمیته مذکور با حضور حداقل 7 نفر از اعضاء رسمیت یافته و تصمیمات کمیته با اکثریت آراء حاضرین در جلسه معتبر خواهد بود.

تبصره 2 - کمیته قبل از اتخاذ تصمیم موظف است نظریات کارشناسی را در خصوص ارزیابی محیط کار از نظر حد مجاز عوامل فیزیکی و شیمیایی و مکانیکی شرایط کار و وسایل استحضاطی جمعی و فردی از مرکز تحقیقات و تعلیمات

حفاظت و بهداشت کار و یا سایر مراجع مورد تایید وزارت کار و امور اجتماعی تحصیل نماید.

ماده 19: کلیه کارفرمایان مکلفند قبل از ارجاع کارهای سخت و زیان‌آور را به کارگران جدیدالاستخدام و یا کارگرانی که می‌خواهند جدیداً به این گونه کارها گمارده شوند ترتیب انجام معاینات پزشکی آنان را از لحاظ قابلیت و استعداد جسمانی متناسب با نوع کارهای مرجوع بدهند.

ماده 20: مقررات این آیین‌نامه به استناد تبصره ماده 52 قانون کار جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و ارتباط به تصمیمات کمیته‌های موضوع قانون بازنشستگی پیش از موعد بیمه شدگان تامین اجتماعی موضوع مصوبات مورخ 1367/2/28 و 1370/6/24 مجلس محترم شورای اسلامی که مطابق با ضوابط و مقررات خاص خود و در ارتباط با شخص و شغل و زمان و موقعیت کار به مورد اجرا گذاشته شده است، ندارد.

این آیین‌نامه مشتمل بر 20 ماده و 4 تبصره با استناد ماده 52 قانون کار جمهوری اسلامی ایران در جلسه نهایی مورخ 1370/3/4 شورای عالی کار تهیه و پس از بررسی مجدد و اصلاحاتی در جلسات متعدد شورای عالی حفاظت فنی در جلسه 71/8/12 تایید و در تاریخ 71/9/29 به تصویب وزرای کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسید.